

B 2: Zakonodaja in politika na področju drog – Uredba o razvrstitvi prepovedanih drog

Nova psihoaktivna snov je opredeljena kot narkotična ali psihotropna droga v čisti obliki ali v pripravku, ki ni pod nadzorom v skladu z Enotno konvencijo Združenih narodov o mamilih iz leta 1961 ali Konvencijo Združenih narodov o psihotropnih snoveh iz leta 1971 in ki lahko pomeni podobno nevarnost za javno zdravje kot snovi, našteje v seznamih teh konvencij. Zaradi njihovega načina proizvodnje jih uvrščamo v skupino sintetičnih drog, kamor sodijo amfetamin, metamfetamin in ekstazi. V obdobju januar 2014 do marca 2015 je Nacionalni forenzični laboratorij Generalne policijske uprave analiziral 40 novih psihoaktivnih snovi, ki so se pojavile na slovenskem trgu. Analiza in zaseg teh snovi je bila opravljena v okviru EWS. Večina teh novih psihoaktivnih snovi je sintetičnih kanabinoidov (18), sledijo jim sintetični katinoni (7), fenetilamini (4), piperidini (3), triptamini (2), arilalkilamini (3) in drugo (3).

Sintetični kanabinoidi so se pojavili kot nadomestek marihuane in THC-ja. Ker so strukturno podobni THC, se običajno vežejo na iste receptorje v možganih, kot se veže THC.

Katinon in njegovi derivati so tesno povezani z »družino« fenetilaminov, ki vključuje amfetamin in metamfetamin, vendar z manj izrazitim učinkom. Katinon je aktivna učinkovina v listih afriške rastline Khat (*Catha edulis*). Na podlagi katinona so razvili številne sintetične katinone. Sintetični katinoni so se pojavili na trgih drog sredi 2000. 2005 je bil metilol prvi sintetični katinon, prijavljen Evropskemu centru za nadzor drog in odvisnosti od drog (EMCDDA).

Fenetilamini predstavljajo skupino snovi s psihoaktivnimi in stimulativnimi učinki, kamor sodijo amfetamin, metamfetamin in MDMA, že nadzorovane snovi v skladu z mednarodno konvencijo o psihotropnih snoveh iz leta 1971. Fenetilamini so stimulanse centralnega živčnega sistema, od katerih imajo nekateri bolj ali manj izražen halucinogeni učinek. Pogosto uživanje privede do psihične, pri nekaterih celo fizične odvisnosti.

Osnovni predstavnik skupine je triptamin, monoaminski alkaloid, najden v rastlinah in živalih. Nekateri triptamini so naravni nevrottransmitorji – živčni prenašalci (serotonin), medtem ko za večino triptaminov velja, da so psihoaktivni halucinogeni, najdeni v rastlinah, gobah in živalih. Posamezni triptamini so bili sintetizirani tudi kot zdravila za zdravljenje migrene. Psilocibin ima strukturo triptamina in je naravni halucinogen, najden v določenih vrstah gob. Njegova uporaba se je razširila v poznih 60. Letih prejšnjega stoletja, in sicer v ZDA, medtem ko se sintetični triptamini pojavijo v 90. letih prejšnjega stoletja. Naravni triptamini so ponavadi na voljo kot pripravki iz posušenih ali prekuhanih gob, njegovi sintetični derivati se pojavljajo v kapsulah, tabletah, praškastih ali tekočih oblikah.

Sklep Sveta 2005/387/PNZ o izmenjavi podatkov, oceni tveganja in nadzoru nad novimi psihoaktivnimi snovmi, ki je bil sprejet 10. maja 2005, vzpostavlja vseevropski sistem za obravnavanje novih psihoaktivnih snovi, ki vstopajo na evropski trg. Obsega izmenjavo informacij (sistem zgodnjega opozarjanja) med državami članicami o teh snoveh, njihovo oceno tveganj ter, če je potrebno, uvedbo nadzornih ukrepov in kazenskih sankcij v EU. Cilj je bil omogočiti državam članicam, da se z uvedbo nadzornih ukrepov za psihoaktivne snovi po vsej EU učinkovito spopadajo z njihovim pojavljanjem.

Iz zgoraj navedenih razlogov je MNZ - Policija pripravila predlog vnosa 40 novih psihoaktivnih snovi na seznam prepovedanih drog. Za eno snov bo podan predlog vnosa v III. skupino prepovedanih drog (rastline in substance, ki so srednje nevarne zaradi posledic, ki jih lahko povzročijo njihova zloraba in se lahko uporabljajo v medicini), za vse preostale analizirane snovi pa predvidevamo vnos v I. skupino (rastline in substance, ki so zelo nevarne za zdravje ljudi zaradi hudih posledic, ki jih lahko povzročijo njihova zloraba in se ne uporabljajo v medicini)

Z dopolnitvijo uredbe se bo hkrati tudi pravno omogočil promet z vsemi registriranimi zdravili na osnovi konoplje.